

8. oktober 2006

UKA 2006/49

**Uumassusilinnit isumalluutit niuernermi ilisimatusarnermilu atorneri pillugit
Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut nr. xx yy 2006-imeersoq**

pillugu

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata

ISUMALIUTISSIISSUTAA

siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaat suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Lars-Emil Johansen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Thomas Kristensen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Marie Fleischer, Demokraatit

Ulloq 20. september 2006-imi siullermeerinerup kingorna siunnersuut siuliani taaneqartoq Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata misissuataarpaa.

Aallaqqaasiut

Isumaqatigiissuteqarnissamut il.il. inatsisitigut tunngavissat pilersinneqarsimatinnagit uumassusilinnit isumalluutit iluaqutigineqarsinnaanerannut akuersisoqassanngitsoq Naalakkersuisut 2000-imi aalajangerput. Tamanna soqutigineqaraluartoq niuernikkut iluaquteqarnissamut akuersissutinik suli tunniussisoqarsimanngitsoq Naalakkersuisut paasissutissiissutigaa.

Uumassusilinnit isumalluutit niuernermi ilisimatusarnermilu atorneqarsinnaaneramatuminnga siunnersuuteqarnermikkut Nalakkersuisut tunngavissippaat. Tamatumani eqqarsaatigineqarput isumalluutit uumassusillit suliffissuaqarnikkut iluaqutigineqarsinnaasut. Nalinginnaasumilli piniarnermut, aalisarnermut nunalerinermullu tunngassuteqartut imaluunniit naasunik il.il. soorlu akoorutissanik, tiitgassatut naasullu uuliaannik nerisassornermi pinnersaatissatut akussatulluunniit

atugassatut katersineq inatsimmi ilaatinneqannginnerat Naalakkersuisunit erseqqissaatigineqarpoq.

Siunnersuutip imarisaa

Kunngip 21. december 1993-imi aalajangersagaatigut uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissut Danmarkip atortuulersippaa. Uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissut taanna Rio de Janeiromi ull. 5. juni 1992-imi atsiorneqarpoq. Uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissut ilaa Kalaallit Nunaannut atuuttoq inatsisissatut siunnersuutikkut matumani pineqartukkut piviusunngortinneqassaaq. Nunat ataasiakkaat nunaminni pinngortitap pisuussutaanut taakkualu iluaqutigineqarsinnaanerannut allanit akuliuffigineqaratik oqartussaassuseq namminneq tigummiaraat uumassusiillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissummi allassimavoq. Taamaalilluni atortussanik katersisinnaanermut akuersissummik peqarnissaq piumasaaqatigineqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut ilisimatusarnermi angusat niuerneramilu iluaqutigininnerit naapertuilluartumik agguarneqassapput.

Pineqartut ilaasa inatsisitigut maleruagassaaqanngitsoornissaasa pinngitsoortinnissaa qulakkeerumallugu uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissummut naleqqiullugu inatsit pineqartoq ilaneqassasoq Naalakkersuisut kissaatigaat. Taamaalilluni uumassusillit sananeqaataasigut kingornuttagaasunik isumalluutit uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissummi kisimik taaneqartut kisiisa pinnagit aammali uumassusilinnit isumalluutinik niuernermi siunertarisanut atuinissaq inatsimmi aalajangersakkani ilaatinneqarpoq.

Tusarniaanermi akissutit

Inatsisissatut siunnersuut Greenland Venture A/S´imut, Bioneer A/S´imut, Den kongelige Veterinære Landsskolemut (KVL), eqqartuussissusilerisunut Gorrissen Federspiel Kierkegaard´ikkunnet, Grønlands Turist og Erhvervsselskabet A/S´imut (GTE), Sulisitsisut Peqatigiiffiannut (GA), Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisorta qarfimmu, Ingerlatseqatigiiffinnut Allaffeqarfimmu, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Pisorta qarfimmu, Avatangiisinut Pinngortitamullu Pisorta qarfimmu, Nunanut Allanut Pisorta qarfimmu, Akileraartarnermut Pisorta qarfimmu aammalu Aningaasaqarnermut Pisorta qarfimmu saqqummiussinissaq sioqqullugu tusarniaassutigineqarsimasoq Naalakkersuisut paasissutissiissutigaa. Tusarniaanermi akissutisiat inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarsimasut Naalakkersuisut paasissutissiissutigaa.

Tusarniaanermi siullermi akissuteqaatit tunngavigalugit uumassusillit sananeqaataasigut kingornuttagaasunik isumalluutit kisiisa pinnagit aammali uumassusilinnit isumalluutinik niuernermi siunertarisanut atuinissaq ilanngullugu inatsisissatut siunnersuut annertusineqarpoq.

Tusarniaanerup siulliup kingorna, tamatumalu malitsigisaanik iluarsiiisuteqarnerup kingorna inatsisissatut siunnersuut siuliani taaneqartunut

tusarniaassutigeqqinneqarpoq. Taakku saniatigut siunnersuut Skov- og Naturstyrelsenimut, Maniitsumi Aalisakkanik Tunisassiornermik Ilinniarfimmumut (ATI), Inuussutissalerinermik Ilinniarfimmumut Inuulimut (Inuili) Pinngortitaleriffimmullu tusarniaassutigineqarpoq.

Siunnersuummik matuminnga ataatsimiititaliap suliarinninnerani atugassatut tusarniaanermik akissutisiat nuutinnerinik ataatsimiititaliap piniarpoq. Tusarniaanermi akissutisiat pillugit allakkiaq sukumiisoq ataatsimiititaliamut aamma nassiunneqartoq ataatsimiititaliamit qujassutigineqarpoq. Tusarniaanerup ingerlanneqarnera pillugu sukumiisumik nassuiaateqarnissaq tusarniaanermillu pissarsiat attuumassuteqartut oqaaseqaatini ilanngunneqarnissaat ataatsimiititaliamit assut pingaartinneqarpoq.

Tusarniaanerup kingulliup sapaatit akunnerinik marlunnik sivisussuseqarsimanera ataatsimiititaliap pissutsit nalinginnaasut atuutsillugit eqqarsarnartoqartissagaluarpaa. Siunnersuutit tusarniaassutigineqarneranni tusarniaanermut nalinginnaasumik sapaatit akunnerinik sisamanik piffissaqartitsisarneq malinneqartariaqartoq ataatsimiititaliap isumaqarpoq. Tusarniaanermi kingullermi siunnersuutip imarisaa uumassusillit sananeqaataasigut kingornuttagaasunik isumalluutit kisiisa pinnagit aammali uumassusilinnit isumalluutininik niuernerme siunertarisanut atuinnissaq ilanngullugu annertusineqarpoq. Immikkoortumi siullermeertumik inatsisiliuunneqartumi siunnersuummik annertusisitsineq taamaattoq inatsisissatut siunnersuutip annertussusianut pisariussusianullu naapertuuttumik pisariaqartumillu sivisussulerlugu tusarniaanissaq pisariaqartoq ataatsimiititaliap isumaqarpoq. Tusarniaanermulli piffissaliussa q tusarniaaffigineqartunit naammagittaalliutigineqanngilaq.

Ataatsimiititaliap suliarinninnera

Uumassusilinnit isumalluutininik niuernerme atuineq pillugu inatsisiliorneq nunarsuatsinni annertunerusumik suli atorneqanngitsoq ataatsimiititaliap paasivaa. Taamaattumillu inatsisissatut siunnersuut matumani pineqartoq ataatsimiititaliamit tikilluaqquneqarpoq inatsimmillu peqqissaarussilluinnarluni suliaqarneq annertuumik maligassiuffiusoq ataatsimiititaliamit nuannaarutigineqarpoq.

Taamaalilluni uumassusillit sananeqaataasigut kingornuttagaasunik isumalluutininik misissuineq atuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 29-imi, 18. december 2003-meersumi § 39, imm. 4 naapertorlugu Naalakkersuisut maleruagassanik aalajangersaanerat ataatsimiititaliamit iluarisimaarneqarpoq. Uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissut allanngortinneqassappat inatsimmik pineqartumik naleqqusaanissaq Naalakkersuisut naatsorsuutigaat.

Uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissut nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutaavoq pingaarnertut pingasunik siunertalik:

- Uumassusillit assigiinngisitaarnerannik piujuaannartitsinissaq;
- Uumassusilinnik nungusaataanngitsumik atuineq

- Uumassusillit sananeqaataasigut kingornuttagaasunik isumalluutininik naapertuuttumik naammaginatsumillu agguataarineq.

Nungusaataanngitsumik ineriartortitsineq pineqartillugu isumaqatigiissut qitiusutut inissimasutut isigineqartarpoq.

Isumalluutit uumassusillit niuernikkut iluaqutigineqarsinnaanngortillugit maleruagassiunngikkuni aningaasatigut ilisimatusarnikkullu iluaqutissanik Kalaallit Nunaata annaasaqarnissaanik Naalakkersuisut oqarnerat ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarpoq.

Inatsisit tunngavissat pilersinneqarsimatinnagit isumalluutit uumassusillit iluaqutigineqarnissaannik akuersissuteqartoqassanngitsoq Naalakkersuisut 2000-imi aalajangerat nersualaartariaavoq. Isumalluutit nalituut pineqarmata uumassusilinnit isumalluutininik atuinnermit aningaasaqarnikkut, ilisimatusarnikkut sulisoqarnikkullu Kalaallit Nunaata sapinngisamik annertunerpaamik pissarsinissaa ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq. Assersuutigalugu iluaquteqarnermut ingerlatseqatigiiffimmik siunnersuummi taaneqartumik pilersitsinikkut nunatta ingerlatani peqataatinneqarnissaanik Naalakkersuisut qulakkeerinninniarnat ataatsimiititaliamit nuannaarutigineqarpoq.

Uumassusillit assigiinngisitaarnerat pillugu isumaqatigiissut allanngortinneqassappat inatsimmik naleqqusaasoqarnissaanik Naalakkersuisut oqarnerat ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarpoq. Tamatuma saniatigut inatsimmik naleqqussaansamik pisariaqartitsisoqarneranik isumaliutersuuteqarnermi tunngaviusinnaasunik inatsimmik atuneq misilittagaqarfiulerumaartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Inuussutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Inuussutissarsiutinullu Ilinniartitaanermut Naalakkersuisumik isumasioqateqarluni ataatsimeeqateqarneq

Siunnersuut pingaaruteqarmat pisariummallu ersarissaataasunik Naalakkersuisunut apeqquteqarnissaq ataatsimiititaliamit pisariaqartutut isigineqarsimavoq. Taamaattumillu Naalakkersuisunut ilaasortaq akisussaasuusoq, Siverth K. Heilmann, apeqqutinut sisamanut akissuteqaqqullugu ataatsimiititaliami isumasioqatigiilluni ataatsimiinnissamut aggersarneqarpoq.

Apeqqutit siulliat:

Siunnersuutip piginnittusnaanermut inatsisitigut tunngasortai pillugit Naalakkersuisut itisiliinissaat Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Apeqqutit aappaat:

Atortussanik uumassusilinnik aammalu taakkuninnga passussinermi inatsisinik unioqqutitsilluni imaluunniit piarinaatsoorluni annissuinnermut atatillugu nakkutilliinissaq eqqarsaasersuutigineqarsimanersoq Ataatsimiititaliamit paasissutissiissutigeqquneqarpoq.

Apeqquutit pingajuat:

Kalaallit Nunaata pisinnaatitaaffii iluaquteqarnermut ingerlatseqatigiiffinnut ataasiakkaanut arlalinnulluunniit uumassusilinnik isumalluutit piginneqataassutinngortinneqarnissaannut Naalakkersuisut pisinnaatitaasut siunnersuummi ilanngunneqarsimavoq. Ataatsimiittarfimmi siunnersuut siullermeerneqarmat ingerlatseqatigiiffinnut taakkununga attuumassutillit apeqquutit saqqummiunneqarput. Ingerlatseqatigiiffinnut tunngassutilinnut apeqquutinut attuumassutilinnut allakkanik akissuteqarnissaminut piumassuseqarluni Naalakkersuisoq ilaasorta qqaaseqarpoq.

Apeqquummut pineqartumut atasumik uumassusilinnik isumalluutininu niuernikkut ilisimatusarnikkullu atuineranut Kalaallit peqataanissaat Naalakkersuisunit qulakkeerneaqqullugu Ataatsimiititaliap piumasaqarnini naqissusissavaa. Iluaquteqarnermut ingerlatseqatigiiffinnut ataasiakkaanut arlalinnulluunniit uumassusilinnik isumalluutit piginneqataassutinngortinneqarnissaat Naalakkersuisut aalajangiusimassagaat ataatsimiititaliap kissaatigaa. Iluaquteqarnermut ingerlatseqatigiiffinni Namminersornerullutik Oqartussat aalajangiisuusumik sunniuteqarnissaat ilaatigut piginneqataassutinik amerlanerussuteqarneq aqutugalugu aalajangiusimaneqassasoq ataatsimiititaliamit aamma kissatigineqarpoq.

Iluaquteqarnermut ingerlatseqatigiiffinni Namminersornerullutik Oqartussat akuuneranni ajornartorsiuteqarfiit pillugit Naalakkersuisut allaganngorlugu naatumik nassuiaateqarnissaat Ataatsimiititaliamit kissatigineqarpoq.

Apeqquutit sisamaat:

Iluaquteqarnermut ingerlatseqatigiiffinnut ataatsimut Kalaallit Nunaata pisinnaatitaaffiinnik piginneqataassutit ukiunut qulinut atuuttussat piffissalernerqarsimasut siunnersuummi ersersinneqarpoq. Tamanna piffissaliunneqartumut ataatsimut ukiut qulit angullugit sivitsorneqarsinnaavoq angusaqarfiusussat siunniussat isumaqatigiissutaasut piffissaliunneqartumi anguneqarsimappata. Naalakkersuisut siunnersuummut oqaaseqaamminni allapput kisermaassisussaatitaanermut isumaqatigiissut ukiut qulit qaangiunnerini atorunnaarsinneqarsinnaasoq anguniagassat naammassineqarsimangippata.

Aalajangersakkap taassuma itisilernerqarnissaa kiisalu kisermaassisussaatitaanerup atorunnaarsinneqaratarsinnaanerata kingunerisinnaasai pillugit paasissutissat itisilernerqarnissaat ataatsimiititaliamit kissatigineqassaaq.

Ataatsimiititaliap apeqquutai Naalakkersuisunullu ilaasortap akissutai isumaliutissiisummut ilanngussat ilanngunneqarput.

Inatsisartut ataatsimiititaliaat allat akuutinnet.

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata ataatsimiititaliap sulinerani aamma akuutinneqarnissaanik kissaateqarneq Inatsisartut

siullermeerineranni saqqummiunneqarpoq. Tamanna tunngavigalugu siunnersuutip piginnittussaanermut inatsisitigut tunngasortaanik nalileeqqullugu Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaat ataatsimiititaliamit qinnuigineqarpoq.

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq tamatumunnga oqaaseqaatissaqanngilaq.

Tamanna tunngavigalugu **ataatsimiititaliap isumaqatigiittup** siunnersuut ilusimisut iluseqartoq Inatsisartunit akuersissutigineqassasoq **inassutigaa**.

Taama oqaaseqarluni Inatsisartut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliaata siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Ruth Heilmann, Siumut,
siulittaasoq

Ane Hansen, Inuit
Ataqatigiit, siulittaasup
tullia

Lars-Emil Johansen,
Siumut

Thomas Kristensen,
Atassut

Marie Fleischer,
Demokraatit

[Ilanngussaq 1](#) (pdf-format)

[Ilanngussaq 1](#) (pdf-format)